

	28.Ara	04.Oca	Değişim		28.Ara	04.Oca	Değişim
BIST-100 Endeksi	90.435	88.831	-% 1,8 ▼	EUR/USD	1,1436	1,1393	-% 0,4 ▼
2 Yıllık Gösterge Tahvil Faizi	%19,73	%19,71	-2 bp ▼	USD/TL	5,2715	5,3301	% 1,1 ▲
Türkiye 5 Yıllık CDS	359	357	-1 bp ▼	EUR/TL	6,0203	6,0603	% 0,7 ▲
MSCI GOÜ Borsa Endeksi	963	965	% 0,2 ▲	Altın (USD/ons)	1.281	1.285	% 0,3 ▲
ABD 10 Yıllık Tahvil Faizi	%2,74	%2,66	-8 bp ▼	Petrol (USD/varil)	50,6	55,9	% 10,5 ▲

bp: baz puan

2019'un ilk haftası küresel piyasalarda oynaklığın yükseldiği bir hafta oldu. Küresel büyümeye ilişkin endişelerin artması ile bozulan risk algısı başta gelişmekte olan ülke piyasaları olmak üzere küresel finansal piyasalarda satış baskısı yarattı. Bu gelişmeden yurt içi piyasalar da olumsuz etkilendi. Geçtiğimiz hafta yurt içinde enflasyon, dış ticaret ve PMI yakından takip edilen veriler oldu. Bu yıl boyunca ticaret savaşlarına yönelik gelişmeler ile küresel ekonomik aktiviteye yönelik beklentilerin piyasaların odağında yer alması bekleniyor.

ABD'de güçlü tarım dışı istihdam artışı...

ABD'de tarım dışı istihdam artışı Aralık ayında 312 bin kişi ile beklentilerin oldukça üzerinde arttı. Ekim ve Kasım ayına ilişkin istihdam artışlarının da yukarı yönlü revize edilmesi, ABD'de işgücü piyasasındaki iyileşmenin güçlü seyrinin devam ettiğine işaret etti. Güçlü istihdam verisine ek olarak ortalama saatlik ücretlerdeki aylık artış da %0,4 ile öngörülerin üzerinde gerçekleşti. Son dönemde gerek küresel ölçekte gerekse ABD'de ekonomik aktivitede yavaşlama beklentisi paralelinde Fed'in faiz artırımlarında temkinli davranabileceğine ilişkin değerlendirmeler gündeme gelmişti. İstihdam verileri, Fed'in faiz artırımlarını öngörülen patikada sürdüreceğine yönelik görüşleri desteklese de, Fed Başkanı Jerome Powell'in Cuma günü yaptığı konuşmada Fed'in faiz artırımlarında "sabırlı" bir tutum sergileyeceğini ve piyasaları yakından takip edeceğini vurgulaması piyasalarda risk iştahını artırdı.

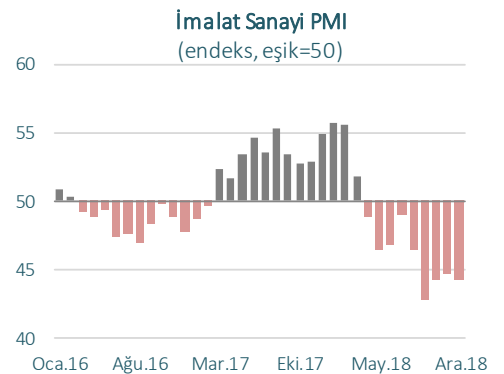
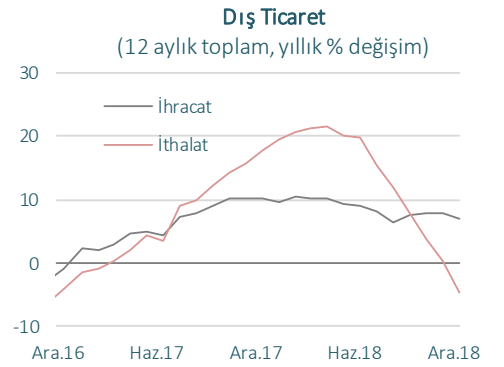
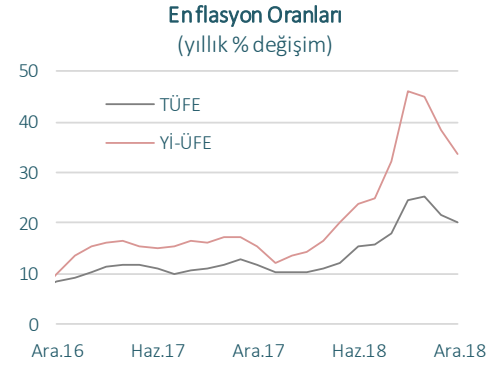
Türkiye'de 2018 sonunda enflasyon %20,3 düzeyinde gerçekleşti.

Tüketici fiyatları Aralık'ta aylık bazda %0,4 ile piyasa beklentilerinden daha hızlı geriledi. Yurt içi ÜFE (Yi-ÜFE) de bir önceki aya kıyasla %2,22 oranında gerileyerek Kasım ayında başlayan hızlı düşüşünü sürdürdü. Ekim ayında gördüğü zirvenin ardından aşağı yönlü bir seyir izleyen yıllık TÜFE enflasyonu Aralık ayında %20,3'e gerileyerek Yeni Ekonomi Programı'ndaki %20,8'lik yılsonu öngörüsünden ve TCMB'nin son Enflasyon Raporu'ndaki %23,5'lik tahmininden daha düşük düzeyde gerçekleşti. Yi-ÜFE'deki yıllık artış da Aralık ayı itibarıyla %33,64'e geriledi. Yılbaşından itibaren gerek konutlara yönelik elektrik fiyatlarının, gerekse konutlar, küçük-orta ölçekli işletmeler ve ticarethaneler için doğalgaz fiyatlarının %10 oranında düşürüleceği açıklanmıştı. Bu gelişmenin Ocak ayı TÜFE enflasyonunu yaklaşık 0,45 puan aşağı çekeceğini hesaplıyoruz.

2019 yılında enflasyonun izleyeceği patikada iç talebin, enerji fiyatlarının ve TL'nin seyrinin belirleyici olması bekleniyor. Bu çerçevede, TÜFE'de yıllık enflasyonun yılın ilk yarısında %20 civarında seyredeceğini, yılın ikinci yarısında ise yüksek baz etkisiyle aşağı yönlü bir trend izleyerek yılsonunda %16'ya gerileyeceğini tahmin ediyoruz ([Enflasyon Gelişmeleri raporumuz](#)).

Dış ticaret dengesindeki iyileşme sürüyor.

Kasım ayında ihracat hacmi yıllık bazda %9,4 artışla 15,5 milyar dolar olurken, ithalat hacmi %21,3 oranında düşüşle 16,2 milyar dolar düzeyinde gerçekleşti. Böylece, dış ticaret açığı bir önceki yılın aynı dönemine göre %89,8 oranında daralarak gerilemesini altıncı aya taşıdı. İç talepteki zayıf seyrin etkisiyle Nisan ayından bu yana yıllık bazda düşen tüketim malı ithalatının Kasım ayında %43,1 oranında daralması dikkat çekti. Ticaret Bakanlığı'nın geçici verilerine göre Aralık ayında ihracat yıllık bazda %0,4 artarak 13,9 milyar dolara yükselirken,

Kaynak: Datastream

ithalat %28,2 azalarak 16,6 milyar dolara geriledi. Böylece dış ticaret açığı Aralık ayında bir önceki yılın aynı dönemine göre %71,1 düzeyinde azalarak 2,7 milyar dolara indi ([Dış Ticaret Dengesi raporumuz](#)).

Aralık ayına ilişkin öncü göstergeler...

İmalat sanayi satınalma yöneticileri endeksi (PMI) Aralık ayında 44,2 seviyesine gerileyerek sektörün faaliyetlerinde Nisan 2018'den bu yana görülen daralmanın sürdüğüne işaret etti. Öte yandan, Ekonomik Güven Endeksi Aralık'ta aylık bazda %2 artışla 75,2'ye yükseldi. Ekim ayında son 10 yılın en düşük seviyesine gerileyen endeks, böylece yükselişini üst üste ikinci ayına taşımış oldu.

Mevsimsellikten arındırılmış reel kesim güven endeksi de 97,7 ile Temmuz ayından bu yana en yüksek seviyesinde gerçekleşti. Bununla birlikte endeksin 100 eşik seviyesinin altındaki seyri sürdürmesi reel sektör temsilcilerinin ekonomik faaliyete ilişkin güveninin zayıf bir görünüm izlemeye devam ettiğine işaret ediyor. Mevsimsellikten arındırılmış imalat sanayi kapasite kullanım oranı (KKO) bu dönemde bir önceki aya kıyasla sınırlı da olsa yükseliş kaydetti. Aralık ayında %74 düzeyinde gerçekleşen KKO, 2018 yılına %80'e yakın seviyelerde başlamıştı.

Asgari ücrette %26'lık artış...

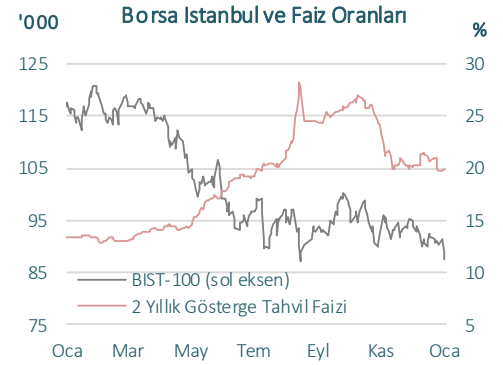
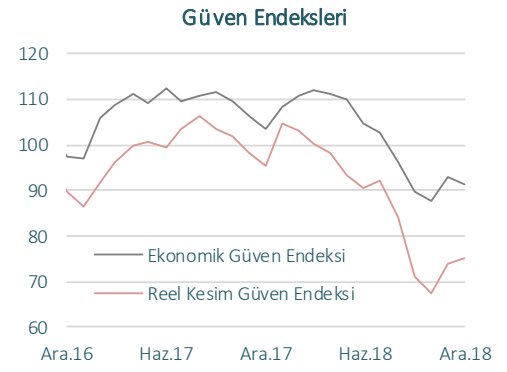
2019 yılı için asgari ücret %26'lık artışla net 2.020 TL olarak belirlendi. Ayrıca, işgücü piyasasını desteklemek adına ilk kez işe alınacak kişilerin tüm sigorta ve vergi giderlerini devletin üstleneceği açıklandı. Buna ek olarak, asgari ücret desteği ve bölgesel istihdam teşvikinin 1 yıl daha uzatıldığı; reel sektörün yeni makine teçhizat alımlarından KDV tahsil edilmeyeceği duyuruldu. Ayrıca, konut, mobilya, beyaz eşya ve otomotiv sektörlerinde uygulanan vergi indirimlerinin üç ay süreyle uzatıldığı açıklandı. [i](#)

Finansal piyasalar...

İşlem hacminin nispeten düşük düzeylerde gerçekleştiği geçtiğimiz hafta küresel piyasalar geniş bantta dalgalandı. Küresel büyüme hızının yavaşlayacağına ilişkin artan endişeler risk algısının bozulmasına neden olurken, ABD ile Çin arasında devam eden ticaret savaşına yönelik olumlu açıklamalar piyasaları destekledi. Yılbaşı öncesinde sakin seyreden yurt içi piyasalarda yeni yıl ile birlikte oynaklığın arttığı izleniyor. Yılın ilk işlem gününde %2'nin üzerinde yükselen USD/TL, Türkiye'de piyasaların kapalı olduğu saatlerde Asya piyasalarındaki satışlar neticesinde yüksek seviyeleri gördükten sonra 5,40'lı düzeylerde seyretti. BIST-100 endeksi de %1,8 oranında geriledi.

2018 yılında piyasalar...

USD/TL 2018 yılında %39,6 oranında yükselirken, yılı 5,29 seviyesinde kapattı. EUR/TL kuru da %33,1 artarak, yılsonunda 6,05 oldu. Bu dönemde BIST-100 endeksi %20,9 oranında gerilerken, 2 yıllık gösterge tahvilin faizi 633 baz puan yükseldi. Yıl içinde 85 doların üstüne çıkan Brent türü petrolün varil fiyatı yılsonunda 2017'ye kıyasla %24,6 oranında düşerek 50,6 dolara indi.

Veri Gündemi

		Dönemi	Piyasa Beklentisi	Önceki
7 Ocak	ABD Fabrika Siparişleri, aylık	Kasım	%0,4	-%2,1
	Euro Alanı Perakende Satışlar, aylık	Kasım	%0,2	%0,3
8 Ocak	Euro Alanı Ekonomik Güven Endeksi	Aralık	108,9	109,5
9 Ocak	Hazine İç Borç Ödemesi	Ocak	1.951 milyon TL	-
	Fed FOMC Toplantı Tutanakları	Aralık	-	-
11 Ocak	Çin Tüketici Enflasyonu, yıllık	Aralık	%2,1	%2,2
	TCMB Ödemeler Dengesi İstatistikleri	Kasım	-	2,8 milyar USD cari fazla
	TCMB Beklenti Anketi	Ocak	-	-
	ABD Tüketici Enflasyonu, yıllık	Aralık	%1,9	%2,2

Kaynak: Datastream

Sektörlerdeki Gelişmeler

İç talebe yönelik uygulanan vergi teşvikleri üç ay uzatıldı.

Konut, mobilya, beyaz eşya ve otomotiv sektörlerinde 2018'in son iki ayında uygulanan vergi indirimlerinin üç ay süreyle uzatılmasına, daha önce kapsam dışı bırakılan motosikletlerden alınan ÖTV'nin de sıfırlanmasına karar verildi. Beyaz eşya sektöründe ÖTV sıfıra indirilirken, mobilyada KDV %18'den %8'e düşürülmüştü. Otomotivde 1600 cc altı motorlu araçlarda geçerli olan ÖTV 15 puan indirilirken; ticari araçlarda KDV oranı %18'den %1'e çekilmişti. Ayrıca, Mayıs ayında konut satışlarında %8'e indirilen KDV ile %3'e düşürülen tapu harcı oranlarının üç ay daha uzatılması kararlaştırıldı. Diğer taraftan, alkollü içeceklerden alınan maktu vergi %13,5 oranında artırıldı. Maktu vergiye ek olarak alkollü içeceklerden alınan nispi vergide ise değişiklik yapılmadı.

Turist sayısı Kasım ayında da artmaya devam etti.

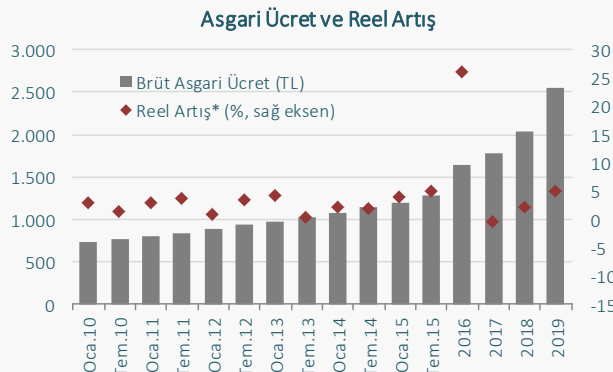
Türkiye'ye gelen yabancı ziyaretçi sayısındaki toparlanma Kasım ayında da sürdü. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın açıkladığı verilere göre, Kasım ayında Türkiye'ye gelen yabancı ziyaretçi sayısı yıllık bazda %19 artışla 2 milyon kişi oldu. Ocak-Kasım döneminde de ziyaretçi sayısı %22,25 yükselerek 37,5 milyon kişiye ulaştı. Turizm sektöründeki olumlu seyrin 2019 yılında da süreceği tahmin ediliyor.

Hayvancılık sektöründe ithalatın 2019 yılında da sürmesi bekleniyor.

Et ve Süt Kurumu'na (ESK) tanınan sıfır gümrük vergili canlı hayvan ve et ithalatı kotası 2019 sonuna kadar uzatıldı. Geçtiğimiz yıl 29 Temmuz'da Bakanlar Kurulu kararıyla Et ve Süt Kurumu'na; canlı büyükbaş hayvan ithalatı için 500 bin baş, canlı koyun ve keçi ithalatı için 475 bin baş, büyükbaş hayvan eti ithalatı için 75 bin ton ve karkas et ithalatı için 20 bin ton kota tanımlanmıştı. Söz konusu karar sektörde ithalatın 2019 yılında da süreceği anlamına geliyor. Ancak, ekonomik gelişmeler dikkate alındığında ithalat miktarının 2019 yılında bir miktar gerileyebileceği tahmin ediliyor.

İ Neden Önemli ?

Asgari ücret; işçi, işveren ve hükümet temsilcilerinden oluşan 15 kişilik Asgari Ücret Tespit Komisyonu tarafından belirleniyor. 2016 yılındaki yüksek reel artış hariç tutulduğunda asgari ücretteki artışların enflasyon oranının bir miktar üzerinde olduğu görülüyor. 2010-2019 döneminde asgari ücrette ortalama reel artışın %2,5 oranında olduğu hesaplanıyor.

(*) İlgili dönemdeki yıllık enflasyon oranı kullanılarak hesaplanmıştır.

İktisadi Araştırmalar Bölümü

İzlem Erdem
Bařekonomist
izlem.erdem@isbank.com.tr

Hatice Erkiletliođlu
Müdür Yardımcısı
hatice.erkiletlioglu@isbank.com.tr

Alper Gürler
Birim Müdürü
alper.gurler@isbank.com.tr

Ahmet Ařarkaya
Uzman
ahmet.asarkaya@isbank.com.tr

Bütün yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.

YASAL UYARI

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.